

Ἀγινικολάτης ὁ, ἀμάρτ. *Ἀινικολάτης* Μακεδ. Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. *ἄγι-Νικόλας* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. τῆς.

Ὁ μὴν Δεκέμβριος (διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολαίου τὴν τελουμένην τὴν 6ην ἡμέραν αὐτοῦ). Συνών. *ἄγι-Νικόλας 2*, *Ἀγινικολιάτης*.

Ἀγινικολιάτης ὁ, ἀμάρτ. *Ἀισ'κουλιάτης* Μακεδ. Βαρνακ. Σέρρ. Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. *ἄγι-Νικόλας* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. τῆς.

Ἀγινικολάτης, ὁ ἰδ.

ἀγινικολοβάρβα τά, ἐνιαχ. *ἀγιονικολοβάρβα* Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) *ἀγιανικολοβάρβα* Πελοπν. (Μάν.) *ἀινικολοβάρβα* Πειρ. κ. ἄ. *ἀινικολοβάρβα* Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Σίφν. Σύμ. κ. ἄ. *ἀισ'κουλολοβάρβα* Ἡπ. Σάμ.

Ἐκ τῶν ὄν. *ἄγι-Νικόλας* καὶ *Βαρβάρα*. Εἰς τὸ *ἀινικολοβάρβα* ὁ τόνος τῆς πρώτης συλλαβῆς ἔμεινε σταθερὸς ἐκ τοῦ *ἄγι* τῶν ὄν. τῶν ἁγίων.

Αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἑορταὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας, τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου τὴν 4ην, 5ην καὶ 6ην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἔνθ' ἄν.: Γνωμ. *Τ' ἀινικολοβάρβα κάνει νερά καὶ χιόνια* Πειρ. *Τ' ἀινικολοβάρβα κ' οἱ τοῖχοι βράζουν* (ἦτοι μέχρι τῶν ἀρχῶν Δεκεμβρίου τὸ κλίμα εἶναι ἀκόμη θερμὸν) Σύμ. *Τ' ἀινικολοβάρβα ἡ βρέχει ἢ χιονίζει* Σίφν.

Τ' ἀγιονικολοβάρβα | πηδάει ὁ λαγὸς 'ς τὰ κάψαλα (δηλ. κάμνει δριμὺ ψῦχος) Ἀρκαδ.

ἄγιнос ἐπίθ. Ἡπ. Παξ. κ. ἄ. *ἄινος* Παξ. *ἄγερος* Κεφαλλ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ρ. *γίνομαι*, παρ' ὃ καὶ *γένομαι*, ὅθεν τὸ *ἄγερος*.

1) Ὁ μὴ ὑποστάς ἐπαρκῇ ζύμωσιν, ἐπὶ ζύμης, ἄρτου καὶ οἶνου Κεφαλλ. Παξ. κ. ἄ.: *Σήμερα ἔκαμε ἕνα ψωμί ἄينو, ἄψηστο, σωστή φλαούνα* (ἐπὶ ἄρτου λιπαναβάτου. *φλαούνα* = πρόχειρος καὶ ἄζυμος συνήθως ἐξ ἀραβοσίτου ἄρτος) Παξ. *Κρασί ἄγενο* Κεφαλλ.: Συνών. *ἀγίνωτος 2*. β) Ὁ μὴ μετὰ προζυμίου ζυμωθείς, ἄζυμος Ἡπ.: *Ψωμί ἄγιο. Ἀγινὴ κουλούρα*. 2) Ὁ μὴ ὠριμάσας, ἄωρος. *Στάρι -σταφύλι ἄγενο* Κεφαλλ. Συνών. *ἀγίνωτος 3*, *ἄγουρος*, *ἄφτιαστος*, ἀντίθ. *γινωμένος*.

ἄγι-Νούφριος ὁ, ἐνιαχ. *ἄι-Νούφριος* πολλαχ. *ἄι-Νούφρις* Παξ. *ἄι-Νούφριος* Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. *ἄε-Νούφριος* Πόντ. (Τραπ.) *ἄε-Νούφ'ς* Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἄγιος* καὶ τοῦ ὄν. *Νούφριος*. Ἐν τῷ *ἄε-Νούφ'ς* μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἐπιτόνου ι τοῦ *Νούφρις* ἐξέπεσε τοῦ δυσσεκφωνήτου συμπλέγματος *φρς* καὶ τὸ ρ.

Ὁ ἄγιος Ὁνούφριος ὁ ἀσκητής, τοῦ ὁποίου ἡ ἑορτὴ τελεῖται τὴν 12ην Ἰουνίου ἔνθ' ἄν.: Φρ. *Σήμερα εἶναι τ' ἄι-Νούφρι* (ἐπὶ ἀσκήτου καὶ ἀγνώστου ἁγίου) Παξ. *Κάνει τὸν ἄι-Νούφριο* (ἐπὶ τοῦ ὑποκρινομένου ἢ ἐπὶ τοῦ ἀτημελήτου, διότι συνήθως ὁ ἄγιος παρίσταται ἐν εἰκόνι ὑπὸ μορφὴν εὐλαβεστάτου ὁσίου καὶ γυμνὸς ἔχων μακρότατον πώγωνα καὶ τὸ σῶμα ὑπὸ τριχῶν κεκαλυμμένον ὡς ἱστορεῖται ὅτι εὐρέθη εἰς τὰ βάθη τῆς ἐρήμου ἐν Αἰγύπτῳ

ὑπὸ τοῦ ὁσίου Παφνουτίου. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,247) πολλαχ. *Κάνει τὸν ἄι-Νούφρι πῶς δὲν ξέρει καὶ τίποτις* Παξ. *Σὰν τὸν ἄι-Νούφριον εἶν' αὐτὸς Αἰτωλ.*

ἀγίνωτος ἐπίθ. κοιν. *ἀγίνατος* Πελοπν. (Μάν.) *ἀγίναστος* Πελοπν. (Μάν.) *ἀγένωτος* σύνθηθ. *ἀγένουτους* Λήμν. Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. *ἀγένατος* Ζάκ. *ἀένωτος* Σύμ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **γινωτός < γίνομαι*, παρ' ὃ καὶ *γένομαι*.

1) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ γίνῃ, ἀδύνατος, ἀνεκτέλεστος Α.Ρουμελ. (Στενήμαχ.) 2) Ὁ μὴ ὑποστάς ἐπαρκῇ ζύμωσιν, ἐπὶ ζύμης, ἄρτου καὶ οἶνου σύνθηθ.: *Ἀγίνωτο ψωμί σύνθηθ.* Συνών. *ἄγιнос 1*. 3) Ὁ μὴ ὠριμάσας, ἄωρος, ἐπὶ καρπῶν, σπαρτῶν κττ. κοιν.: *Σταφύλι-ῖσ'κο ἀγίνωτο.* *Ἀπίδια ἀγίνωτα.* *Ἐλαιὲς ἀγίνωτες.* *Σιτάρι-κριθάρι ἀγίνωτο.* *Χωράφι ἀγίνωτο* (ἄγρός, τοῦ ὁποίου δὲν ὠρίμασε τὸ σπαρτόν. Τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου). *Σπαρτὰ ἀγίνωτα* κοιν. *Ἀένωτο* *πρᾶμα* (γενικῶς ἐπὶ παντὸς καρποῦ ἢ σπαρτοῦ) Σύμ. *Ἀγένουτους* *καπνὸς* Αἰτωλ. Συνών. *ἄγιнос 2*, *ἄγουρος*, *ἄφτιαστος*, ἀντίθ. *γινωμένος*. 4) Ὁ μὴ συμπτυκνωθεὶς καὶ μὴ ἀποκτήσας λάχνην ἐν τῇ *νεροτριβῇ* (ἰδ. λ.), ἐπὶ μαλλίνων ὑφασμάτων Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ. κ. ἄ.): *Ἀγίνωτη τσοῦκνα* (γυναικεῖος ἐπενδύτης) Καλάβρυτ.

ἀγιοβαστῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄγιος* καὶ τοῦ ρ. *βαστῶ*.

Εἶμαι εὐλαβὴς πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἀκριβὴς τηρητὴς τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων: *Ἐτοῦτος ἀγιοβαστῶ καλὰ, σὰν ἐμένα δὰ πῶχω ἐφτὰ ὀχτὼ χρόνοι νὰ μεταλάβω!* Συνών. *ἀγιοκρατῶ*.

ἄγιο-βῆμα τό, σύνθηθ. *ἀγεβῆμαν* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄε-βῆμαν* Πόντ. (Τραπ.) *ἄεβῆμα* Πόντ. *ἀγε-βῆμαν* Πόντ. (Χαλδ.) *ἄεβγῆμαν* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄεβδῆμαν* Πόντ. (Τραπ.) *ἄεδῆμαν* Πόντ. (Τραπ.) *ἀγιδῆμαν* Πόντ. (Κερασ.) *ἀγιδῆμα* Μακεδ. *ἀιδῆμαν* Πόντ. (Κερασ.) *ἀιδῆμα* Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ. ἄ.) Σάμ. Σκιάθ. κ. ἄ. *ἀγιοδῆμα* Ζάκ. Κεφαλλ. Παξ. κ. ἄ. *ἀγιοδῆμα* Θεσσ. Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ. κ. ἄ.) *ἀγιδῆμας* ὁ, Πόντ. (Κερασ.) *ἀιδῆμας* Πόντ. (Κερασ.) *ἀγιοδῆμος* Πελοπν. (Ἀργολ.) *ἀιδῆμος* Μακεδ. (Θεσσαλον.) *ἀδῆμος* Μακεδ. (Θεσσαλον.) *ἄεβῆμα* ἢ, Πόντ. (Τραπ.) *ἄεβγῆμα* Πόντ. (Χαλδ.) *ἄεβγῆμαν* Πόντ. (Σάντ.) *ἄβδῆμα* Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἄγιος* καὶ τοῦ οὐς. *βῆμα*. Διὰ τὸ *ἄεβγῆμαν-ἄεβδῆμαν* πβ. *ἀβγολογῶ-ἀβδουλουγῶ*.

Τὸ τρίτον καὶ ἀγιώτατον μέρος τοῦ ναοῦ, τὸ ἱερὸν βῆμα, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ θυσιαστήριον πρὸς τέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας ἔνθ' ἄν.: *Σὴν ἄβδῆμαν ἐκοινώνησαν τὰ μωρὰ* (εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ἐκοινώνησαν τὰ μικρὰ παιδιὰ) Ἀμισ. || Αἰνιγμ.

Σείεται ἡ ἐκκλησία, τ' ἀγεβῆμαν πορπατεῖ

κι ὁ ποππᾶς καταρωτᾶται πόθεν ἐν' ἀνατολῇ

(ὁ ἱερεὺς ἐρωτᾶται πόθεν εἶναι ἡ ἀνατολή. Τὸ πλοῖον) Τραπ. || Ἄσμ.

Ἐνας παππᾶς λειτούργει μέσα 'ς τὸν ἀγιοδῆμο

κι ὄντας ἀπολειτούργησε, τοῦ χύθη τὸ ποτήρι,

οὐλὸν τὸν κόσμον κόλασε, κολάστηκε κι αὐτός του

Ἀργολ. Συνών. *ἄγιο-Πνέμα 2*.

